

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання

Форма навчання заочна

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

Допускається до захисту

Завідувач кафедри _____ Алла МІЛЬКА

« ____ » січня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: «Електронна система закупівель: національний і світовий досвід»

зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»

освітня програма «Публічні закупівлі»

ступеня магістр

Виконавець роботи Любимов Микола Олександрович

_____ 14.01.2025 р.

Науковий керівник д.е.н., професор Педченко Наталія Сергіївна

_____ 14.01. 2025 р.

Рецензент _____ Шкурат Олена Володимирівна

Полтава 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ЗАКУПІВЕЛЬ.....	7
1.1. Економічна сутність публічних закупівель.....	7
1.2. Сучасний стан системи публічних закупівель в Україні.....	16
1.3.Значення і завдання діджиталізації системи публічних закупівель	32
Висновки за розділом 1	36
РОЗДІЛ 2 ЕЛЕКТРОННА СИСТЕМА ЗАКУПІВЕЛЬ: НАЦІОНАЛЬНИЙ І СВІТОВИЙ ДОСВІД.....	38
2.1. Загальна характеристика електронної системи закупівель ProZorro	38
2.2. Кількісні показники діяльності електронної системи закупівель в Україні.....	45
2.3. Світова практика електронних публічних закупівель.....	52
Висновки за розділом 2	66
РОЗДІЛ 3 РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ЗАКУПІВЕЛЬ	69
3.1. Напрями розвитку електронної закупівель в Україні і в світі.....	69
3.2. Виклики, загрози пов'язані із функціонуванням електронної системи закупівель і глобальні тенденції розвитку ЕСЗ.....	76
Висновки за розділом 3	84
ВИСНОВКИ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми. Електронна система публічних закупівель є одним із ключових інструментів забезпечення прозорості, ефективності та підзвітності в управлінні державними ресурсами. Її актуальність зумовлена кількома важливими факторами. Зокрема електронна система створює відкритий і конкурентний майданчик для участі в державних закупівлях. Завдяки публічному доступу до інформації про тендери та їх результати зменшуються можливості для зловживань, а рівень довіри до процесів зростає. Система дозволяє оптимізувати витрати шляхом створення конкурентних умов для постачальників. Завдяки автоматизації процесів знижуються адміністративні витрати, а державні установи можуть придбати товари та послуги за найкращими цінами. Електронні закупівлі забезпечують рівні можливості для учасників з різних регіонів, включаючи малий і середній бізнес. Це сприяє розвитку економіки та залученню нових гравців до ринку. Система дозволяє відстежувати всі етапи закупівельного процесу в режимі реального часу. Це спрощує контроль для державних органів, громадських організацій та ЗМІ, а також зменшує ризики недобросовісного виконання угод.

У періоди надзвичайних ситуацій, таких як війна чи пандемія, електронна система закупівель дозволяє швидко адаптуватися до змін. Вона сприяє оперативному забезпеченню потреб держави, зокрема у сфері оборони, медицини чи відновлення інфраструктури.

Електронні закупівлі сприяють інтеграції України до міжнародної спільноти. Відповідність стандартам ЄС та прозорість системи зміцнюють позиції країни на світовій арені й залучають іноземних інвесторів. Система є частиною глобального переходу до цифрових технологій. Вона вдосконалює управлінські процеси, полегшує роботу з документами та знижує ризик людських помилок.

Електронна система публічних закупівель – це не лише спосіб забезпечити прозорість, а й важливий інструмент для розвитку економіки,

підтримки бізнесу та підвищення довіри до державних інституцій. Її впровадження та вдосконалення залишаються актуальними як у короткостроковій, так і довгостроковій перспективі.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження вітчизняного і міжнародного досвіду функціонування електронної системи публічних закупівель і визначення напрямів її вдосконалення та підвищення ефективності функціонування.

Для досягнення мети поставлено наступні завдання:

- дослідити економічну сутність публічних закупівель;
- оцінити сучасний стан системи публічних закупівель в Україні;
- визначити значення і завдання діджиталізації системи публічних закупівель;
- охарактеризувати електронну систему закупівель ProZorro;
- оцінити кількісні показники діяльності електронної системи закупівель в Україні;
- проаналізувати світову практику електронних публічних закупівель;
- визначити напрями розвитку електронної закупівель в Україні і в світі;
- оцінити виклики, загрози пов'язані із функціонуванням електронної системи закупівель і глобальні тенденції розвитку ЕСЗ.

Об'єктом дослідження є міжнародний та вітчизняний досвід процесу публічних закупівель товарів, робіт та послуг за державні кошти та економічні відносини, які виникають між учасниками процесу в сфері державних закупівель.

Предмет дослідження є електронна система публічних закупівель.

Методи дослідження. У роботі були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз та синтез – щодо оцінки стану розвитку системи публічних закупівель в Україні, визначення проблем діяльності підприємств в сфері публічних закупівель; історико-правовий метод – для ретроспективного аналізу публічних закупівель в Україні, ідентифікації етапів становлення інституту публічних закупівель; метод порівняння – щодо

співвідношення показників публічних закупівель; системний підхід при визначенні дефініції «публічні закупівлі», опису основних засад та принципів здійснення публічних закупівель; метод моделювання (при визначенні напрямів розвитку сфери публічних закупівель) тощо.

Інформаційною базою дослідження є праці українських науковців, статистичні та звітні дані Державної служби статистики України, Державної аудиторської служби України, різноманітні методичні рекомендації та нормативно-правові акти у сфері публічних закупівель, а також публікації й матеріали з мережі Інтернет.

Наукова новизна полягає в узагальненні теоретичних основ та розробці практичних рекомендацій щодо напрямів підвищення ефективності публічних закупівель.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані в роботі результати сформовані у вигляді рекомендацій та пропозицій, практична реалізація яких сприятиме удосконаленню системи публічних закупівель, що вплине на підвищення ефективності використання державних коштів.

Апробація результатів дослідження. За результатами дослідження були підготовлені і представлені тези доповіді на III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Актуальні проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку регіону в умовах сучасних глобальних викликів» у м. Кременчук 30 січня 2025 року на тему «Розвиток публічних закупівель в умовах цифровізації економіки».

ВИСНОВКИ

Економічна сутність публічних закупівель полягає в організації та проведенні процесу придбання товарів, робіт та послуг за рахунок публічних фінансів (державних, місцевих або інших публічних коштів). Цей процес має на меті забезпечення ефективного та прозорого використання бюджетних ресурсів для задоволення потреб держави та громадян у необхідних товарах і послугах.

Водночас відсутність єдиного загальновизнаного визначення терміну «державні / публічні закупівлі», як у теоретичних працях, так і в законодавстві, свідчить про потребу подальших наукових досліджень у цій сфері.

Історія розвитку публічних закупівель в Україні відображає поступовий перехід від закритих і непрозорих систем до сучасних електронних механізмів, що забезпечують ефективність, прозорість і конкуренцію

Розвиток публічних закупівель в Україні пройшов довгий шлях – від закритих, неефективних механізмів до впровадження прозорої електронної системи ProZorro. Подальший прогрес залежить від вдосконалення законодавства, інтеграції з міжнародними стандартами та підвищення якості управління державними коштами

Результати дослідження показали, що електронна система закупівель є технічно складним механізмом, який забезпечує проведення торгів, формування інформації, а також контроль за діями та рішеннями учасників закупівельного процесу, сприяючи відкритості й прозорості.

В роботі досліджено переваги і недоліки застосування електронних торговельно-закупівельних майданчиків для основних учасників ринку, Сформульовано принципи побудови ефективних систем закупівель.

Система ProZorro з'явилася як відповідь на гостру необхідність реформування сфери публічних закупівель в Україні. До її впровадження державні закупівлі часто асоціювалися з корупцією, неефективним

використанням бюджетних коштів і обмеженим доступом для учасників ринку. В роботі досліджено основні етапи створення ЕСЗ ProZorro, її архітектуру, створену екосистему.

Оцінити розвиток електронної системи публічних закупівель ProZorro можна за кількісними показниками. За роки існування кількість укладених договорів зросла із 20+ тис. до 270+ тис. на загальну суму більше 622 млрд. грн. Економія від конкурентних закупівель перевищила 42 млрд. грн.

ЕСЗ ProZorro Постійно розвивається про що свідчить використання різних методів оцінки пропозицій в системі

На сьогодні серед недоліків і проблем системи можемо виділити наступні:

7. Недостатня якість закуплених товарів: у гонитві за найнижчою ціною замовники іноді стикаються з постачальниками, які пропонують неякісні товари чи послуги.

8. Технічні обмеження: деякі замовники скаржаться на складність користування системою або технічні збої під час аукціонів.

9. Складність для новачків: малі підприємства іноді відчують труднощі через складну тендерну документацію або брак досвіду.

Отже, ProZorro є прикладом успішної реформи, яка змінила підхід до державних закупівель в Україні. Її впровадження забезпечило прозорість, конкуренцію та економію коштів, а також стало основою для подальшого реформування державного управління. У майбутньому система має потенціал стати ще ефективнішою завдяки впровадженню інновацій і розширенню функціоналу.

На основі проведеного дослідження можемо виділити приклади найуспішніших впроваджень систем електронних закупівель у світі за різними аспектами.

- Стандартизація та централізація: системи, які централізують закупівлі, дозволяють значно скоротити витрати та уніфікувати процеси (наприклад: Consip (Італія), KONEPS (Південна Корея).

- Публічність даних: відкритий доступ до даних про закупівлі створює додатковий контроль з боку громадськості та бізнесу (наприклад: Prozorro (Україна), ChileCompra (Чилі)).

- Інновації у сфері технологій: використання блокчейну, штучного інтелекту та Big Data робить системи більш захищеними та ефективними (наприклад: Естонія, Південна Корея).

- Залучення малого бізнесу: простий доступ до тендерів для малого та середнього бізнесу сприяє економічному розвитку (наприклад: GeM (Індія), AusTender (Австралія)).

- Гнучкість у підходах: системи мають враховувати особливості

Одним з найбільш важливих кроків для розвитку електронних закупівель в Україні є активне міжнародне співробітництво та обмін досвідом з іншими країнами. Залучення міжнародних експертів та участь у міжнародних форумах дозволить Україні адаптувати найкращі практики: вивчати успішні кейси від інших країн і адаптувати їх під специфіку українського законодавства та економічної ситуації.

Сучасна система публічних закупівель повинна визначати вектор розвитку для бізнесу, закупівельних організацій і громадян у впровадженні заходів, спрямованих на досягнення сталого соціально-економічного прогресу. Вона має слугувати прикладом у реалізації сучасних екологічних ініціатив, дотриманні принципів сталого розвитку, зокрема інклюзивності.

Розширення участі представників малого та середнього бізнесу в тендерних процедурах сприятиме зростанню конкуренції, підвищенню якості товарів, послуг і робіт, які закуповуються за державні кошти.

Не менш важливим є забезпечення прозорості закупівельної системи, підвищення професійності закупівельників, спрощення процедур, активне використання електронних каталогів і стимулювання створення нових централізованих закупівельних організацій.

Уже сьогодні електронні закупівлі змінюють підходи до ведення бізнесу та управління державними ресурсами. Однак у найближчому майбутньому

можна очікувати подальший розвиток технологій, які не лише автоматизують процеси, але й підвищують ефективність усіх учасників системи. Ці технології включають: використання технологій блокчейн, штучний інтелект і машинне навчання, інтернет речей (IoT), доповнена реальність (AR) і віртуальна реальність (VR), біометрія та інші технології безпеки, мобільні додатки та мобільна платформа для закупівель.

З огляду на глобальні тенденції та розвиток технологій, електронні закупівлі в Україні мають великий потенціал для інтеграції у світові економічні процеси. У майбутньому Україна може не тільки продовжувати вдосконалювати внутрішню систему закупівель, але й розширювати співпрацю з іншими країнами та міжнародними організаціями. Ось кілька аспектів, на які варто звернути увагу: спільні міжнародні платформи та стандарти, сприяння інноваційним та екологічним закупівлям, електронні закупівлі та інклюзивний розвиток, розвиток системи кібербезпеки та захисту даних, спільні дослідження та розвиток (R&D) у сфері закупівель.

Попри значний потенціал для розвитку електронних закупівель в Україні, існують певні виклики, які можуть вплинути на ефективність цієї системи. Для досягнення поставлених цілей важливо подолати наступні бар'єри:

1. Спротив до змін і технічні бар'єри.
2. Проблеми з моніторингом і контролем виконання контрактів.
3. Недостатнє фінансування і ресурси для розвитку системи.
4. Залучення всіх учасників до системи.
5. Проблеми з юридичною відповідальністю та імплементацією норм законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Altsyvanovych, O. V., & Tsymbalenko, Y. Y. (2018). Теоретико-категоріальний аналіз поняття публічних закупівель та корупційних ризиків при їх здійсненні в Україні. Аспекти публічного управління, 6(9), 92-103. <https://doi.org/10.15421/151858>
2. Beketaev V. Adress to Parliament regarding the draft amendments to the Procurement Law. 2018. URL: <https://www.zakon.kz/4900564-vystuplenie-vitse-ministra-finansov.html>.
3. DOZORRO : офіційний сайт. URL: <https://dozorro.org/>.
4. Government Procurement Law and Policy. The Law Library of Congress, Global Legal Research Center. URL : <https://www.loc.gov/law/help/govt-procurement-law/government-procurement.pdf>.
5. How governments spend: Opening up the value of global public procurement [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.open-contracting.org/wp-content/uploads/2020/08/OCP2020-Global-Public-Procurement-Spend.pdf>
6. Murray J. G. Public procurement strategy for accelerating the economic recovery / J. G. Murray // Supply Chain Management: An International Journal. – 2009. – Vol. 14. – Iss. 6. – P. 429-434.
7. Outlook 2024. Procurement and supply chain [Електронний ресурс] // Режим доступу: https://www.gep.com/gep-outlook-2024-thank-you-page?sourcenid=8646&source_pageurl=https%3A//www.gep.com/research-reports/gep-outlook-2024
8. Size of public procurement. Library of OECD [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/ce2208f6-en/index.html?itemId=/content/component/ce2208f6-en>
9. Айбазова Д. Особенности госзакупок : права и обязанности поставщика по закону Республики Казахстан. URL: <https://www.bicotender.ru/articles/supplier-Kazakhstan.html>.

10. Андрій Андрусевич, Зоряна Козак. Повоєнна зелена відбудова України: процеси, зацікавлені сторони, участь громадськості. – Представництво Фонду ім. Г. Бюлля в Україні, РАЦ «Суспільство і довкілля». – 2024
11. Бондарчук О. Здійснення електронних державних закупівель : переваги та недоліки. Право і суспільство. 2017. №5. С. 94-98.
12. Борсук Н. Я. Проблемні питання кваліфікації дій замовників конкурсних процедур закупівлі / Н. Я. Борсук // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 3. – С. 90-94.
13. Влялько І. В. Правове регулювання державних закупівель в ЄС: дис. . канд. юрид. наук: 12.00.11- міжнародне право / І. В. Влялько. – Київ, 2009. – 219 с.
14. Гальчинський Л. Ю. Оцінка функціонування електронної системи «Prozorro» як інструмента державних закупівель / Л. Ю. Гальчинський // Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. – 2017. – № 11 21. Кравченко В. М. Формалізація процедур в системі публічних закупівель PROZORRO / В. М. Кравченко, І. Г. Сивицька, Д. Г. Теленкова // Економіка і організація управління. – 2018. – № 1. – С. 24-33.
15. Голованенко М. В. Корупційні ризики та надійність системи державної закупівельної логістики в Україні / М. В. Голованенко // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2016. – Вип. 1. – С. 77-84.
16. Гризоглазов Т. В., Давидов І. А. Зарубіжний досвід здійснення державних закупівель. Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки. 2016. Вип. 19. Ч. 1. С.129-133.
17. Державні закупівлі Республіки Казахстан : офіційний сайт. URL: <https://www.goszakup.gov.kz>.
18. Джетписова Ш. Единый подход к государственным закупкам поможет ускорить восстановление экономики Казахстана. URL : <https://www.vsemirnyjbank.org/ru/news/press-release/2020/05/26/more-unified-approach-to-public-procurement-needed-to-boost-kazakhstans-economic-recovery>.

19. Довгань М. Ю. Адміністративна відповідальність за порушення порядку державної закупівлі товарів, робіт і послуг: дис. . канд. юрид. наук: 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / М. Ю. Довгань. – Київ, 2013. – 238 с.

20. Дудар А. А. Впровадження системи електронних закупівель «Prozorro» / А. А. Дудар // Європейська інтеграція в контексті світових глобалізаційних процесів: матеріали наук.-практ. конф. – Режим доступу: http://www.oridu.odessa.ua/9/buk/new_05_05_17.pdf#page=94.

21. Закон України. Про публічні закупівлі. Від 25.12.2015 р. № 922-VIII. З подальшими змінами // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 9. – ст.89.

22. Звіт Transparency International Ukraine «Публічні закупівлі 2023. Чим жила і як змінювалася сфера» URL: <https://ti-ukraine.org/research/publiczni-zakupivli-2023-chym-zhyly-i-yak-zminyuvalasya-sfera/>

23. Звіт, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель за 2023 рік. Міністерство економіки України. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e32f50d1-92fe-41c0-8baa-879bc51e0507&title=ZvitSferiPublichnikhZakupivelZa2023-Rik>

24. Здирко Н. Г. Теоретичні підходи до визначення поняття «публічні закупівлі». Ефективна економіка. 2019. № 12. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7558>. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.12.108.

25. Зубар В. В. Електронні закупівлі: засади побудови в Україні. Міжнародний досвід побудови системи електронних держзакупівель / В. В. Зубар, С. А. Косінов, А. Г. Єгіазар'ян // ІБ Редукціон. – 2014. – № 12.

26. Ісаєва О. В., Горбанець Л. О. Проблеми здійснення державних закупівель через електронну систему ProZorro. Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України : матеріали II Всеукраїнської наук.-практ. конф., м. Суми, 23 листопада 2017 р., Суми. 2017. С.18-21.

27. Кичик К. В. Государственный (муниципальный) заказ как средство государственного регулирования экономики: авто- реф. дисс. . канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / К. В. Кичик. – М., 2011. – 31 с.

28. Клювак О. В. Діагностика участі підприємства в електронних публічних закупівлях: аспект логістичного управління / О. В. Клювак // Проблеми економіки. – 2017. – № 1. – С. 203-210

29. Конащук Н. Е. Контроль у сфері публічних закупівель як чинник ефективного використання бюджетних коштів. Вчені записки. 2017. Вип. 18. С.127–134.

30. Критенко О. О. Теоретичні підходи до визначення поняття «державні закупівлі» / О. О. Критенко // Вісник Академії митної служби України. – 2014. – № 1. – С. 25.

31. Кулак О. П. Механізми забезпечення розвитку системи державних закупівель в Україні: дис. ... канд. наук з держ. управління: 25.00.02 – механізми державного управління / О. П. Кулак. – Запоріжжя, 2013. – 205 с.

32. Куц А.Р. Переведення закупівель в електронний формат як ефективний інструмент з корупцією. Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт зі спеціальності “Публічне управління та адміністрування” (2018р, м.Київ). URL: <http://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/NDR-Kuts.pdf>,

33. Лекарь С. І. Світовий досвід державного регулювання публічних закупівель. Право і суспільство. 2019. №6. С.201-209. DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736-2019-6-2-31>.

34. Мельников О. С. Особливості публічних закупівель як об’єкта державного регулювання економіки / О. С. Мельников // Теорія та практика державного управління. – 2016. – Вип. 1. – С. 129-135.

35. Мельников О. С. Шляхи протидії корупції у сфері державних закупівель / О. С. Мельников // Актуальні проблеми державного управління. – 2016. – № 1. – С. 44-49.

36. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-

методологічні підходи до дефініції і класифікації / С. М. Науменко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1. – С. 242-247.

37. Науменко С. М. Система тендерних закупівель: теоретико-методологічні підходи до дефініції і класифікації [Електронний ресурс] / С. М. Науменко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Режим доступу : <http://journals.urau.ua/index.php/2225-6407/article/view/36419>

38. Новаковець В. М. Фінансово-правовий механізм регулювання державних закупівель: дис. . канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / В. М. Новаковець. – Київ, 2012. – 252 с.

39. Нуріяхметов Є. І., Слюсарєва Л. В. Особливості розвитку ринку електронних закупівель в Україні. Економічний вісник Національного гірничого університету. 2020. № 1. С. 30-37. URL: <http://jnas.nbuu.gov.ua/article/UJRN-0001121496>

40. Олефір А. О. Проблеми захисту прав учасників публічних закупівель / А. О.Олефір // Теорія і практика правознавства. – 2018. – Вип. 1.

41. Онлайн-курс Публічні закупівлі: від теорії до практики [Електронний режим] // Режим доступу: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+PPTP101+2023_T1

42. Остапчук Д. Анатомія тендерів: «Тендерні гейші» та «тендерні тролі», шухляди замовників та розміри «відкатів» / Д. Остапчук. – Режим доступу: ostapchuk/909-anatomiya-tenderiv-tendemi-geyshi-ta-tendemi-troli-shuhlyadi-zamovnikiv-ta-rozmirividkativ/.

43. Офіційний сайт Міністерства Економіки України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>

44. Офіційний сайт Європейської Комісії. URL: https://commission.europa.eu/index_en

45. Пантелеймоненко, А., Мілька, А., & Павленко, О. (2023). ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ. Економіка та суспільство, (51). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-20>

46. Паппас С. Політика ЄС у сфері державних закупівель / С. Паппас. – Київ, 2005. – 121 с.

47. Педченко, Н., Кудаський, О., & Педченко, М. (2023). ПУБЛІЧНІ ЗАКУПІВЛІ В УКРАЇНІ: ПЕРЕВАГИ НА НЕДОЛІКИ. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», (2 (108)), 31-35. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-4>

48. Петруненко Я. В. Господарсько-правові основи державних закупівель в Україні: дис. . канд. юрид. наук: 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право / Я. В. Петруненко. – Одеса, 2013. – 215 с.

49. Петруненко Я. В. Зарубіжний досвід регулювання публічних закупівель як господарсько-правового засобу забезпечення ефективного використання державних коштів. Правова держава. 2019. №34. С.23-29. DOI: <https://doi.org/10.18524/2411-2054.2019.34.169526>.

50. Письменна М. С. Аналіз міжнародних норм державних закупівель та напрямки удосконалення національного законодавства в цій сфері. Розвиток національної економіки України : нові реалії та можливості в умовах євроінтеграції : матеріали доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 28 жовтня 2016 р., Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2016. С. 145–148.

51. Письменна М. С. Міжнародний досвід публічних закупівель. Бізнес Інформ. 2017. Вип. 11. С. 47-55.

52. Письменна М. С. Моніторинг державних закупівель як форма попереднього контролю. Незалежний аудитор. 2014. Вип. 8 (II). С. 52-61.

53. Письменна М. С. Особливості формування принципів державних закупівель в ЄС. Прикладна економіка – від теорії до практики: матеріали

Міжнар. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 20 жовтня 2016 р., Тернопіль : ФОП Осадца Ю.В., 2016. С.71–73.

54. Пісьмаченко Л. М., Критенко О. О. Світовий досвід державного регулювання закупівель за бюджетні кошти. Вісник Академії митної служби України. 2010. № 1. С.69-74.

55. Політика сталих закупівель ХНУРЕ [Електронний режим] // Режим доступу: https://nure.ua/wp-content/uploads/SDG/sustainable_proc_nure.pdf

56. Про державні закупівлі : закон Республіки Казахстан від 04 грудня 2015 р. №434-V / Відомості Парламенту Республіки Казахстан. URL : https://online.zakon.kz/document/?doc_id=34050877#pos=724;-54.

57. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування : Постанова від 12 жовтня 2022 р. № 1178 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>

58. Про затвердження форм документів у сфері публічних закупівель : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України : від 22.03.2016 № 490 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0449-16>

59. Про порядок функціонування електронної системи закупівель та проведення авторизації електронних майданчиків : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 лютого 2016 р. N166 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2016-%D0%BF#Text>.

60. Про публічні закупівлі : закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>.

61. Про Стратегію реформування системи публічних закупівель («дорожню карту») : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2016 № 175-р. URL : <http://www.me.gov>.

ua/LegislativeActs/Detail?lang=uk-UA&id=da339cc3-3e7c-4bab-94db-e9f3fcfa3d4a..

62. Prozorro : офіційний сайт. URL : <https://prozorro.gov.ua/>.

63. Русін В. М. Розвиток системи публічних закупівель в Україні. Економіка та держава. 2019. № 12. С.99–103. DOI: 10.32702/2306-6806.2019.12.99.

64. Севостьянова Г. С. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення публічних закупівель в Україні / Г. С. Севостьянова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – Вип. 10. – С. 91-96.

65. Сидоренко О. А. Державна політика регулювання ринку зерна в Україні та наслідки її впровадження / О. А. Сидоренко // Вісник Донецького національного університету. – 2011. – Спецвипуск. – Т. 2. – С. 88-91.

66. Синютка Н. Г., Буковська Н. Ю. Публічні закупівлі Prozorro : регіональні особливості на прикладі Львівської області. Економіка та суспільство. 2021. №25. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/295>.
<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-64>.

67. Смиричинський В. В. Прок'юремент як механізм формування конкурентоспроможного ринку державних закупівель європейського типу в Україні / В. В. Смиричинський // Конкуренція. Вісник Антимонопольного Комітету України. – 2004. – № 4. – С. 11-16.

68. Смотрицкая И. И. Трансформация системы государственных закупок в российской экономике: автореф. дисс. . докт. экон. наук: спец. 08.00.05 «Экономика и управление народным хозяйством (макроекономика)» / И. И. Смотрицкая. – М., 2009. – 55 с.

69. Сталі публічні закупівлі. Лілія Кулик. – Інфобокс Прозоро [Електронний режим] // Режим доступу: <https://infobox.prozorro.org/articles/stali-publichni-zakupi>

70. Ткаченко Н. Б. Макроекономічні аспекти державних закупівель / Н.

Б. Ткаченко, Ю. М. Уманців // Фінанси України. – 2009. – №8 . – С. 82-88.

71. Ткаченко Н. Б. Управління державними закупівлями: монографія / Н. Б. Ткаченко. – Київ: Книга, 2007. – 296 с.

72. Ткаченко Н. Електронні публічні закупівлі: досвід країн ЄС і впровадження його в Україні / Н. Ткаченко // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 10(184). – С. 471-477.

73. Тосько Р. Р. Кластерний аналіз корупційних ризиків публічних закупівель на макро-, мезо-, мікрорівнях для стабілізації економічної безпеки України / Р. Р. Тосько // Державно-управлінські студії. – 2017. – № 3.

74. Українська універсальна біржа: офіційний сайт. URL: <https://tender.uub.com.ua/>

75. Чебан Ю. Ю., Сирцева С. В. Електронна система публічних закупівель в Україні: особливості функціонування та перспективи розвитку. Modern Economics. 2021. № 27(2021). С. 220-227. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V27\(2021\)-31](https://doi.org/10.31521/modecon.V27(2021)-31).

76. Чернуха Д. В. Проблеми функціонування та перспективи розвитку системи державних закупівель Prozorro. Молодий вчений. 2018. №11 (63). С.1231-1234.

77. Черняга, Л. (2024). Сучасні підходи та принципи розвитку сфери публічних закупівель. Матеріали конференцій МЦНД, (14.06.2024; Суми, Україна), 67–71. <https://doi.org/10.62731/mcnd-14.06.2024.002>

78. Шатковський О.П., Файвеш Г. Електронні державні закупівлі: пошук українського шляху// Портал проекту ЄС «Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС»// eupublicprocurement.org.ua.

79. Шевчук О. М. Поняття дискримінації у сфері держзакупівель / О. М. Шевчук // Часопис Київського університету права. – 2009. – № 1. – С. 198-204.

80. Шульга О. В. Публічні закупівлі та національна система електронних закупівель Prozorro. автореф. дипломної роботи на здобуття

освітнього ступеня «магістр» : 074 «Публічне управління та адміністрування»
; Чорноморський нац. ун-т імені Петра Могили. Миколаїв, 2019. 10 с.